

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., S. AG z siedzibą w S.- Austria, B. Z., P. K. i M. B.

oraz ze skargi Ł. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt [...], [...] ad hoc wydanego w sprawie z powództwa S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., S. AG z siedzibą w S.- Austria, B. Z., P. K. i M. B.

przeciwko Ł. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 października 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., S. AG z siedzibą w S.- Austria, B. Z., P. K. i M. B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł.

z dnia 2 sierpnia 2019 r., sygn. akt [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od skarżących solidarnie na rzecz przeciwnika skargi – Ł. sp. z o.o. w Ł. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł.

UZASADNIENIE

Powodowie S. sp. z o.o. z siedzibą w P., S. A.G. z siedzibą w S. w Austrii, B. Z., P. K. i M. B. (dalej powodowie) wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 sierpnia 2019 r. ,oddalającego ich skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego-Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 26 września 2018 r., wydanego w sprawie z powództwa powodów przeciwko pozwanej (...) Spółce I. sp. z o.o. z siedzibą w Ł. o zasądzenie bliżej opisanych w pozwie kwot z odsetkami ustawowymi z tytułu bliżej opisanych należności powodów jako wykonawców łączącej strony umowy o roboty budowlane. Wspomnianym wyżej wyrokiem z dnia 26 września 2018 r., sąd polubowny uwzględnił powództwo w części wskazanej w sentencji co do określonych kwot głównych z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, to jest od dnia 25 października 2016 r. oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a zatem co do części roszczeń głównych oraz co do części zgłoszonych w pozwie roszczeń odsetkowych. Oddalenie przez Sąd Apelacyjny skargi powodów o uchylenie opisanego wyżej wyroku sądu polubownego nastąpiło z powodu niewykazania przez skarżących powołanych w skardze ustawowych podstaw jego uchylenia.

Powodowie wnieśli skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub pkt 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

W myśl powszechnie aprobowanego poglądu orzecznictwa i nauki prawa, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, nie publ.). Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu Sądowi Najwyższemu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 k.p.c., zawrzeć we wniosku pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność proponowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. We wniosku skarżący sformułował cztery zagadnienia koncentrujące się, w istocie, na kwestii dotyczącej sposobu rozstrzygnięcia przez sąd polubowny roszczenia odsetkowego oraz uznania części zgłoszonych roszczeń majątkowych za przedawnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na przyczynie przewidzianej w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przytoczenia przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, szczegółowego opisanie, na czym polegają powzięte przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, a ich rozstrzygnięcie jest niezbędne do rozpoznania skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08, nie publ. oraz z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.). Przez rozbieżność, o której mowa wyżej, należy przy tym rozumieć brak zgodności

rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane przez sądy w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Przyczyna ta wymaga przedstawienia stosownego wywodu prawnego ilustrowanego przykładami rozbieżnych orzeczeń sądowych. Skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 481 k.c., a mianowicie potrzebę udzielenia przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na pytanie, czy odmowa zasądzenia przez sąd arbitrażowy, odsetek ustawowych za okres, w którym były one już wymagalne, może stanowić naruszenie klauzuli porządku publicznego.

Przedstawione we wniosku istotne zagadnienia prawne, pomimo ich pozornej abstrakcyjności, są w istocie bezpośrednimi pytaniami o sposób rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, w dodatku postawionymi „w kontrze” do szczegółowych rozważań faktycznych i prawnych dotyczących odsetek ustawowych oraz problemu przedawnienia części zgłoszonych roszczeń, przedstawionych zarówno w wyroku sądu polubownego, jak i w zaskarżonym kasacyjnie wyroku Sądu Apelacyjnego. Wywody skarżących, mimo ich obszernego uzasadnienia, nie przekonują o faktycznym występowaniu w tej sprawie, rzeczywistych i poważnych, nie dających się usunąć w drodze analizy istniejących już wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz doktryny, wątpliwości prawnych, których usunięcie przez Sąd Najwyższy ma być, zdaniem skarżących, niezbędne do rozpoznania przedmiotowej skargi kasacyjnej, a zatem wywiera wpływ na wynik sprawy. Skarżący pyta przykładowo, jak należy rozumieć pojęcie „orzeczenie przez sąd polubowny według ogólnych zasad prawa lub zasad słuszności” zawarte w art. 1194 § 1 k.p.c. w sytuacji, w której z uzasadnienia objętego skargą wyroku sądu polubownego wynika, co trafnie zauważył także Sąd Apelacyjny, iż w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od zgłoszonych w pozwie roszczeń głównych, sąd polubowny orzekł na podstawie art. 481 k.c., a nie według wskazanych zasad, wyjaśniając przy tym, z jakich przyczyn przyznał odsetki ustawowe od zasądzonych należności dopiero od dnia wniesienia pozwu. Tej samej kwestii dotyczy, w istocie, także druga powołana przyczyna kasacyjna. Kwestię czy sąd polubowny właściwie zinterpretował i zastosował art. 481 k.c.

należy tymczasem postrzegać w kontekście specyfiki postępowania polubownego, konsekwencji dokonanego przez strony wyboru sądu polubownego jako właściwego do rozstrzygnięcia sporu wynikającego z łączącego je stosunku prawnego i ograniczonego zakresu kognicji sądu państwowego w postępowaniu wszczętym wskutek skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. W postępowaniu tym sąd państwowy nie bada trafności oceny materiału dowodowego przeprowadzonej przez sąd polubowny, poprawności ustaleń faktycznych ani trafności wykładni i zastosowania norm prawa materialnego; nie jest przedmiotem oceny sądu państwowego zasadność określonego sposobu rozstrzygnięcia przez sąd polubowny spornego stosunku prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I CK 405/04, niepubl., z dnia 8 grudnia 2006 r., V CSK 321/06, niepubl., z dnia 11 maja 2007 r., I CSK 82/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 64, z dnia 3 września 2009 r., I CSK 53/09, niepubl. oraz z dnia 15 maja 2014 r., II CSK 557/13, niepubl.). Podobnie należy ocenić pytania o to, czy art. 481 k.c. dopuszcza możliwość zasądzenia przez sąd polubowny odsetek ustawowych za okres, w którym były one już wymagalne, w przypadku, gdy wierzyciel rzekomo przyczynił się do zwiększenia ich wysokości, czy niezastosowanie przez sąd polubowny umownego terminu wymagalności roszczenia może stanowić podstawę do uchylenia wyroku tego sądu ze względu na sprzeczność z klauzulą porządku publicznego (*pacta sunt servanda*) oraz czy wydanie przez sąd polubowny wyroku na podstawie prawnej niewskazanej przez strony, bez uprzedniego ich o tym poinformowania, pozbawia strony możliwości obrony ich praw lub narusza podstawowe zasady postępowania przed sądem polubownym. Do wszystkich tych kwestii zarówno sąd polubowny, jak i Sąd Apelacyjny, odniosły się wyczerpująco w ich orzeczeniach. Ponownie trzeba podkreślić, że istotą skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego jest stworzenie mechanizmu kontrolnego, respektującego z jednej strony odrębność i autonomię sądownictwa polubownego, z drugiej zaś strony, zapobiegającego funkcjonowaniu w obrocie prawnym orzeczeń sądów niepaństwowych naruszających praworządność. Postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sporu między stronami, bo uczynił to już, na ich życzenie, sąd polubowny, lecz ma na celu wyłącznie zweryfikowanie twierdzeń

skarżącego o wystąpieniu przytoczonych w skardze ustawowych podstaw uchylecia wyroku arbitrażowego. Przytoczona przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skargi kasacyjnej, problematyka sposobu rozumienia klauzuli porządku publicznego (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.) doczekała się licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz nauki prawa, doktryny, a zatem nie ma rzeczowej potrzeby odniesienia się do niej przez sąd Najwyższy po raz kolejny.

W tym stanie rzeczy, nie dostrzegając przyczyn kasacyjnych uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej powodów do rozpoznania, orzeczono, jak w sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz przeciwnika skargi kasacyjnej, który wniósł w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, znajduje oparcie w art. 98, 99, art. 108 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

jw